

**Програма за развитие и управление
на ИПАЗР „Н.Пушкарров“
2020-2024 г.**

**Проф. дсн Николай Динев
ИПАЗР „Н.Пушкарров“**

Настоящата програма е изготвена във връзка с конкурс за директор на ИПАЗР "Н.Пушкарров", обявен на сайта на Селскостопанска академия в изпълнение на Заповед № РД 05-302/13.10.2020 г на Председателя на ССА

**Програма за развитие и управление
на ИПАЗР „Н.Пушкарров“
2020-2024 г.**

Проф. дсн Николай Динев

Програма за развитие и управление на ИПАЗР „Н.Пушкаргов“ 2020-2024 г.

Проф. дсн Николай Динев

Настоящата програма е изготвена във връзка с конкурс за директор на ИПАЗР "Н.Пушкаргов", обявен на сайта на Селскостопанска академия в изпълнение на Заповед № РД 05-302/13.10.2020 г на Председателя на ССА

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение		3
II	Научни приоритети, структура на управление и нормативна база на Селскостопанска академия Предварителна информация		4
III	Научни приоритети, научно приложна и експериментална дейност и административна организация на ИПАЗР Анализ на настоящето състояние на ИПАЗР		
IV	Тенденции, перспективи, стратегия за развитие		
IV.1		<i>1. Научна тематика</i>	7
IV.2		<i>2.. Научно-приложни разработки</i>	13
IV.3		<i>3.. Лабораторна дейност</i>	16
IV.4		<i>4. Публично- частно партньорство</i>	17
IV.5		<i>5. Развитие на кадровата дейност</i>	18
V.	Времева програма за работа през периода 2020-2024 г.		18
VI.	Информационно осигуряване		17
VII.	Производствена и стопанска дейност		19
VIII.	Финансиране на ИПАЗР „Н.Пушкарров“ - по данни на база 2019 г.		20

I. Въведение

Второто десетилетие на XXI век изправи Европа пред ново предизвикателство – да стимулира растежа, необходим за излизане от икономическата криза, чрез осигуряване на работни места и жизнен стандарт на европейците, при условията на изчерпване на изобилните и евтини ресурси. Ресурсната криза засяга както източниците на минерали, метали и енергия, така и рибните запаси, дървесината, водата, плодородните почви, чистия въздух, биомасата, биологичното разнообразие и устойчивостта на климата, очертани от стратегията „Европа 2020“, нейната водеща инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ [COM(2011)21], пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа [COM(2011)571], изпълнението на тематичната стратегия за опазване на почвите [COM(2011)46], Резолюция на Европейския парламент [2008/2219(INI)] за подобряване управлението на водите за селскостопански нужди и Адаптиране към изменението на климата, възможни действия от страна на Европа —[SEC(2007)849] и Европейското партньорство за иновации (ЕПИ) „Селскостопанска производителност и устойчивост“ [COM(2012)79]. В стратегията си „Европа 2020“ и съпътстващите я документи Европейската Комисия подчерта ролята на научноизследователската дейност и иновациите като ключови елементи от подготовката на Европа за предизвикателствата на бъдещето.

Логичното продължение на инициативата за устойчиво развитие (Лисабон, 2005) е европейският зелен пакт, който чертае пътя, по който до 2050 г. да превърнем Европа в първия неутрален по отношение на климата континент. В него се определя нова, устойчива и приобщаваща стратегия за растеж, чрез която да се стимулира икономиката, да се подобрят здравето и качеството на живот на хората, да се полагат грижи за природата и да се вземат предвид интересите на всички.

В сърцевината на Зеления пакт се намира стратегията „От фермата до трапезата“. Тя дава комплексен отговор на предизвикателствата пред устойчивите продоволствени системи, като признава неразривните връзки между здравето на хората, здравето на обществата и здравето на планетата. Стратегията заема централно място и в програмата на Комисията за осъществяване на целите на ООН за устойчиво развитие.

Налице е неотложна необходимост да се ограничи зависимостта от пестициди и антимикуробни средства, да се намали прекомерната употреба на торове, да се разшири биологичното земеделие, да се подобри хуманното отношение към животните и да се възстановява биологичното разнообразие.

Като показател за устойчивостта на селското стопанство, Европейското партньорство за иновации има за цел да запази функционалността на почвите (запазване на производствения им капацитет и тяхната основна роля при смекчаването на последиците от изменението на климата, адаптацията и стабилността на екосистемите) в Европа... *Стратегия "от фермата до трапезата" за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система. Европейска комисия, Брюксел, 20.02.2020, COM (2020)381.*

Целта на моето управление ще бъде актуализиране и оценка на почвената база данни, разработване на подходи за възстановяване на плодородието и функциите на почвите, поддържане на растителното здраве и включване на съвременни мелиоративни решения в земеделието. Новите знания могат да допринесат за популяризирането на агроекологичните иновации в първичното производство и осъществяването на реален трансфер в практиката при устойчиво земеделие.

В унисон с гореизложеното предлагам своето виждане за мястото и ролята на ИПАЗР "Н.Пушкарров"

II. Научни приоритети, структура на управление и нормативна база на Селскостопанска академия Предварителна информация

ПРАВЕН СТАТУТ на ИПАЗР

С Указ на ДС № 1008 от 1982 (ДВ бр. 34/1982) и разпореждане на МС № 22/1982 (ДВ бр. 52/1982) е създадена СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ.

С Решение № 146 на Бюрото на МС от 24.07.1986 г. е утвърдена структурата на ССА (ДВ бр. 81/1986), в чийто състав е включен ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ И ПРОГРАМИРАНЕ НА ДОБИВИТЕ „НИКОЛА ПУШКАРОВ“.

СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ, с Решение № 6 – Протокол № 2 от пленума на Академията, състоял се на 19.07.1990 г. преименувана, считано от 01.08.1990 г., Института в НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ И АГРОЕКОЛОГИЯ „НИКОЛА ПУШКАРОВ“, със седалище в София, ул. „Шосе Банкя“ № 7.

С Указ № 372 от 1999 г. на Президента на Република България е обнародван Закон за създаване на НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА АГРАРНИ НАУКИ, в чиято система е НИПС „Н. Пушкарров“.

В ДВ бр. 107 от 2000 г. е публикувано ПМС № 270 от 2000 г., с което е приет Устройствен правилник на НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ЗА АГРАРНИ НАУКИ към Министерството на земеделието и горите, в който Института се преобразува в ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ „НИКОЛА ПУШКАРОВ“ със същото седалище и адрес, считано от 01.01.2001 г..

В ДВ бр. 43 от 2008 г. с Указ № 148 на Президента на Република България е публикуван Закон за изменение и допълнение на Закона за НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ЗА АГРАРНИ НАУКИ, с разпоредбите на който НЦАН се преобразува в СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ.

В ДВ бр. 83/ 23.09.2008 е публикуван с ПМС № 226 от 2008 Устройствения правилник на СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ, в чиято система е ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ „НИКОЛА ПУШКАРОВ“.

В ДВ бр. 14 / 17.02.2012 е публикувано ПМС № 29 от 2012 г. за изменение и допълнение на Устройствения правилник на СЕЛСКОСТОПАНСКА

АКАДЕМИЯ, с което преобразува Институтът по мелиорации и механизация – София, ИНСТИТУТЪТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ „НИКОЛА ПУШКАРОВ” – СОФИЯ и Институтът за защита на растенията – Костинброд в ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ, АГРОТЕХНОЛОГИИ И ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА „НИКОЛА ПУШКАРОВ” - СОФИЯ /§ 10. (1)/, т. 2.18. на §8.

Актуалните промени в структурата и нормативната база са отразени н **ЗАКОН ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 43 ОТ 2008 Г.)**

Обн. ДВ. бр.113 от 28 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.15 от 14 Февруари 2003г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.54 от 13 Юни 2008г., изм. ДВ. бр.10 от 6 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.78 от 5 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.22 от 13 Март 2018г., изм. ДВ. бр.106 от 21 Декември 2018г.

Научните приоритети на Селскостопанска академия са разписани в **УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК НА СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ** в сила от 01.08.2018 г. Приет с ПМС № 151 от 25.07.2018 г. Обн. ДВ. бр.63 от 31 Юли 2018г., където:

Чл. 3. (1) Академията осъществява дейността си в рамките на държавната аграрна политика и общата селскостопанска политика на Европейския съюз,

Като структурна единица в Селскостопанска академия научната и административната дейност в ИПАЗР се провеждат съгласно Правилник за устройството и дейността на ИПАЗР "Н.Пушкарров", София, 2018

III. Научни приоритети, научно приложна и експериментална дейност и административна организация на ИПАЗР

АНАЛИЗ НА СЕГАШНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ИПАЗР- 2019 г.

Института по почвознание, агротехнологии и защита на растенията се формира от обединението на четири института, покриващи дейността на почвознанието, механизацията на земеделието, хидромелиоративни проучвания и решения и защита на растенията.

Състав.

Към 31 декември 2019 г. личният състав на ИПАЗР „Н.Пушкарров” възлиза 181 души, като отношението на учените към специалистите със средно и висше образование /без администрация/ е 1:1 . Към 31 декември 2019 г. в Института по почвознание, агротехнологии и защита на растенията „Н. Пушкарров” работят 75 учени, от които 48 жени и 27 мъже. От тях - 11 са професори, 28 са доценти, 22 са главни асистенти и 14 – асистенти. Относителният дял на учените с академична длъжност „професор” е 14,7%, а на учените с академична длъжност „доцент” - 37,3%). Асистентите и главните асистенти са 48% от

учените в Института, осигуряват съотношение между хабилитирани и нехабилитирани учени 1:1.

Сравнявайки личния състав на ИПАЗР „Н.Пушкарров“ през настоящата година с този през 2012 година (годината на обединяването на Института по Защита на растенията, Института по механизация и хидромелиорация и Института по почвознание- 350 учени и специалисти) се вижда, че броят на учените е намален значително с над 43%. като най-чувствително редуциране на академичния състав се наблюдава при направление " Защита на растенията"

Изследователската работа се провежда в 4 научни отдела: "Генезис, диагностика и класификация на почвите"-14 учени, "Агрохимия, агроекология и системи за земеделие"- 16 учени, "Физика, ерозия и почвена биота"- 16 учени, „Механизация на земеделието и хидромелиоративни системи"- 15 учени и в отдел „Растителна защита"- 7. Към отдел "Генезис... са включени и 4 научни работници от акредитирана лаборатория по радиолоттия и изотопни изследвания.

Възрастова структура

Възрастовата структура н ИПАЗР е тревожен факт. Над 25 % от учените(и то високо хабилитирани) са над 60 годишни. До 35 год. възраст са общо 10 учени, двама са на възраст под 30 г. Съотношението между учените до 40 години спрямо учените от останалите възрастови групи е 1:3,4.

Тенденцията за намаляване на учените с висока квалификационна длъжност поради навършване на пенсионна възраст води освен до намаляване на броя, често и до приключване работата по определени тематики. Друг проблем е липсата на хабилитирани учени в някои специалности, което води до закриването им., Тревожен е фактът, че интересът към редовната форма на обучение в докторантура – източник на попълнение на научния състав на Института, през последните години е катастрофално намален.

През 2019 г. се запази тенденцията от последните години за намаляване на броя на учените в ИПАЗР „Н.Пушкарров“. Напуснали института (вкл. поради пенсиониране) са 7 хабилитирани учени (3 професори и 4 доценти), новоназначени са 5 асистента.

През годината са проведени и приключили 5 конкурса за академични длъжности, както следва: 2 за „професор“ - по научната специалност „Механизация и електрификация на животновъдството“ и научната специалност „Почвознание“; 2 за „доцент“ – по 1 за научните специалности „Почвознание“ и „Механизация и електрификация на растениевъдството“; 1 за „гл.асистент“ по научната специалност „Растителна защита“.

Към 31 декември 2019 г. в института се обучават 16 докторанта, от които 6 в редовна форма, 4 в задочна и 6 в самостоятелна форма на подготовка

Проектна дейност

През 2019 година учените от ИПАЗР са участвали в изпълнението на 16 планови проекти към ССА, 15 проекта към ФНИ, 10 проекти с други ведомства и организации. Седем от проектите са международни – с Китай и Русия. Колективът на Института е включен в проекти по Националните програми - Храни и Околна среда, договори с Полската академия на науките, Русенския

университет,. Международни участия в COST акции. участия по програма EUPHRESKO и др.

Публикационна дейност

През 2019 година учените от ИПАЗР „Н. Пушкиров” са публикували общо 135 научни статии и доклади, разпределени както следва:

списания и сборници с доклади от конференции, индексирани във Web of Science и/или Scopus – 24;

списания от националния референтен списък, чуждестранни издания и сборници с доклади от конференции, неиндексирани във Web of Science и/или Scopus – 69;

Научно- популярни статии и брошури – 36;

Монографии – 6.

През 2019 година учените от ИПАЗР „Н.Пушкиров” са подали поименно цитирания в общо 362 научни публикации, но реалният брой цитати е над 450, съответно в:

Списания и сборници с доклади от конференции с импакт фактор (IF) или SJR (Web of Science или Scopus) – 280 цитирания;

В списания от националния референтен списък, чуждестранни издания и сборници с доклади от конференции, неиндексирани във Web of Science и/или Scopus – 82.

На международното изложение АГРА-2020 са наградени на първо място три разработки на ИПАЗР в трите области на признание.

От обобщените данни се вижда, че съставът на учените в Института обхваща широк спектър от научни специалности, което му позволява успешно да участва в изпълнението на държавни задачи, възложени му от различни национални и международни институции. Тревожен е фактът, че хабилитираните учени в научните специалности: *агрехимия, общо земеделие, растителна защита механизация и електрификация на животновъдството* намаляват, което заедно с намаления прием на докторанти ще доведе до сериозни проблеми в бъдещите години.

моята визия за института

IV. ТЕНДЕНЦИИ, ПЕРСПЕКТИВИ, СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

През многогодишната си история обединените звена в структурата на ИПАЗР са били сред най-значимите научни организации в страната. Според мен, за да се запази и увеличи потенциала на Института са необходими предимно организационни промени, които да съответстват на позицията на академичните институции.

Перспективи- европейски и национални нормативни документи

В съвременните предизвикателства научните изследвания и иновациите могат да подпомогнат разработването и тестване на решения, преодоляването на пречки и разкриването на нови пазарни възможности в рамките на програмата „Хоризонт Европа

Европейският съюз си поставя за цел да укрепва своите научни и технологични основи чрез създаването на европейско научноизследователско пространство, в което изследователите, научните познания и технологиите се движат свободно, и да насърчава развитието на конкурентоспособността си, включително тази на своята промишленост, както и да насърчава всички научноизследователски и иновационни дейности, Програмата следва да насърчава всички форми на иновации, включително водещите до пробив иновации, да насърчава пазарното внедряване на новаторски решения; и да оптимизира реализацията на тези инвестиции за по-голямо въздействие в рамките на едно укрепнало европейско научноизследователско пространство.

Предложението за „Хоризонт Европа“ е изцяло в съответствие с предложението на Комисията за следващия дългосрочен бюджет на Съюза за 2021—2027 г. и с приоритетите на Комисията, определени в нейната Програма за работни места, растеж, справедливост и демократична промяна, както и с приоритетите на глобалната политика (Целите за устойчиво развитие). То подкрепя програмата на Съюза за периода след 2020 г., договорена в Римската декларация от 25 март 2017 г.

Предложението изхожда от предпоставката, че научните изследвания и иновациите (НИИ) допринасят за осъществяването на приоритетите на гражданите, стимулират производителността и конкурентоспособността на Съюза и са от решаващо значение за съхраняването на социално-икономическия модел и ценностите ни и за намирането на решения, които да ни помогнат да подходим към предизвикателствата по по-системен начин.

„Хоризонт Европа“ ще се състои от 3 направления или „стълбове“:

- I. „Отворена наука“; глобални предизвикателства в научната област
- II. „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на промишлеността“;
- III. „Иновативна Европа“.

Особен интерес представляват тематиките в

Стълб II – „Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на промишлеността“

Този стълб включва пет тематични клъстера, които разглеждат пълния спектър на глобалните предизвикателства чрез съвместни дейности по НИИ „отгоре надолу“.

- „Здравеопазване“;
- „Приобщаващо и сигурно общество“;
- „Цифрова сфера и промишленост“;
- „Климат, енергия и мобилност“;
- „Биоикономика, храни, природни ресурси и околна среда“.

Целият стълб е проектиран така, че да е повече ориентиран към положително практическо въздействие.

В унисон с тези европейски инициативи е

**Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република
България 2017-2030**
"По-добра наука за по-добра България"
политики и специфични цели

Политика за развитие на човешкия потенциал

- осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените
- подобряване на социалния статус на учените, диференцирано и съобразено с постигнатите резултати
- повишаване на броя на учените и балансираното им разпределение по региони, възраст, пол и научни области.

Политика за развитие на съвременна научна инфраструктура

- развитие и ефективно използвана модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони

Политика за развитие на фундаментални научни изследвания и насърчаване на върхови научни постижения

- Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция
- Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение

Политика за стимулиране на приложни научни изследвания

- Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС
- Стимулиране на частните инвестиции в науката

Политика за развитие на фундаментални научни изследвания и насърчаване на върхови научни постижения

- Разширяване на участието на българската научна и иновационна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество
- Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло

Концепция за създаване и развитие на Регионални иновационни центрове

Съществуват сериозни регионални дисбаланси по отношение на изследователския и иновационния потенциал от гледна точка на разходи за НИРД, персонал зает с НИРД, патентна и проектна активност.

Участието в международните програми и по успешното приобщаване на Института към европейското научно пространство, изисква преди всичко адекватност на тематиката при тясна връзка с нуждите на практиката, въвеждане на съвременни технологични и методични знания, адекватност на управленческите знания и умения. Изхождайки от това, най-голямо значение придобива внедряването в научните изследвания на положителни въздействия в клъстерите

- Климат, енергия и мобилност;
- Биоикономика, храни, природни ресурси и околна среда.

Важно направление на ИПАЗР (за съжаление все по-малобройно) е растителната защита. Нейните функции са тясно преплетени с изпълнението на дейностите по **Наредба №8 за фитосанитарния контрол**, която ще бъде факт скоро. Очакванията са тази наредба да регламентира контрола върху качеството и безопасността на произвежданата растителна продукция, респективно качеството и безопасността на храните от растителен произход. С този нормативен документ се синхронизира българското законодателство с 3 европейски Директиви за растителната защита и контрола над карантинните вредители и отменя досега действащата Наредба № 1 от 1998 г. за фитосанитарен контрол. Новата наредба е издадена въз основа на приетият миналата година Закон за защита на растенията. Наредбата урежда фитосанитарните мерки, предприемани в случаите на опасност или при установено наличие на карантинни вредители и условията за обезщетение на засегнатите лица, когато има наложени принудителни мерки като унищожаване. Мерките, които се въвеждат в сектор здраве на растенията са в съответствие с Международната конвенция за растителна защита и нормативните актове на Европейския съюз. Актуализират се разпоредби за осъществяване на фитосанитарния контрол, с който се цели да не се въвеждат и да не се разпространяват на територията на Европейския съюз карантинни вредители по растения и растителни продукти.

Състояние на ИПАЗР- Проблеми:

През последните години в ИПАЗР се наложи твърде специфична система на работа. Разработват се голям брой проекти, някои от които имат дублираща се тематика. Възможностите за получаване на нови данни са крайно ограничени. Работата по опитните полета практически е доведена до състояние на "изравняващи" посеви. Аналитичната работа предполага по 300 (триста) лева за проект!, (!!!), неясно как определено и покриващо само анализи за 10-15 проби! Забраната за провеждане на аналитична работа с труд на самите научни работници, дори и като методични дейности, е нелогично. Дългогодишното ползване на очерците на института (от 70-те години) позволява само прогнозиране на резултати, често пъти неотговарящи на съвременното състояние на земите..

Предлагам:

Възстановяване на възможностите за провеждане на нормална научна дейност. Това предполага предварителен анализ на необходимостта, обосновка на начините за финансиране и участие на членовете на колектива при планиране на разумните действия. В този смисъл трябва да се възстанови дейността на Методичен съвет, обсъждащ и предлагащ адекватни решения за изпълнение на планираните дейности.

Проектите, които се реализират в Института, са 16 за 2019 г. и 11 за 2020 г.. Толкова бяха и при обединяване на ИПАЗР, при два пъти повече състав. .. Доскоро това бе обосновано от изискването за ръководство на проект при хабилиране. Считаю, че за 70 научни работници това е твърде много. Всеки проект трябва да има комплексна структура ш

интердисциплинарен подход при разработване философията на проекта, планирането и провеждането на експерименталната работа.

Тематична насоченост:

Съществуваща ситуация:

Към момента в ИПАЗР се разработват 11 планови проекта, които тематично са насочени в областите на почвознанието (геохимични физични, радиологични, биологични и химични показатели на почви), агроекологията (оценка на агроекологичния потенциал на почви, оптимизиране на хранителния режим, прилагане на органични и неорганични системи за устойчиво земеделие), технологии за енергоспестяващи и водоспестяващи практики на земеделие, оценка на растителното здраве чрез екологосъобразни средства и стратегии за борба с неприятели в земеделските ценози. Дългогодишната практика за заявяване на проект, неговото изпълнение и отчитане в крайна сметка от един и същи колектив доведе до силно фрагментиране на изследвания и практическа липса на работещи крайни продукти.

Предложение

На 21 октомври 2020 г. правителството прие **НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА ПОЧВИТЕ (2020 – 2030 г.)**. Програмата е разработена в съответствие с чл 24, ал.1 от Закона за почвите. и дефинира цели и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво. програмата съдържа петгодишен план за действие и дава рамка на местните власти при прилагане на политиката за опазване на почвите. Предвижда овладяване на деградационните процеси и осигуряване на устойчиво ползване на почвите. Програмата дефинира конкретни цели и мерки за устойчиво управление в съответствие с европейските и национални нормативни актове. В две от целите има дефинитивно разписани възможности на ИПАЗР да участва:

Стратегическа цел 1: Възстановяване, съхраняване функциите на почвите и предотвратяване възникването на деградационни процеси.

Стратегическа цел 2: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.

Като член на работния колектив, разработил Националната програма, познавайки ангажиментите на националните структури за изпълнението ѝ, предлагам научната дейност на ИПАЗР да бъде групирана в няколко приоритета:

1. Обновяване и поддържане на базата данни за почвените ресурси. Валидиране на модели за управление на почвите, подложени на деградационни процеси.

През следващите години ще продължи набирането на информация за състоянието на почвите. Това включва обобщаване на наличната и нова информация, анализ и оценка на съдържанието на макро- и микроелементи.

Основен финансов източник за изпълнението на това досега са проекти към Селскостопанска академия, договори с МОСВ, МОН, както и международни програми и договорни разработки.

2. Осъвременяване на базата данни за агрохимичния статус на почвите и създаване на дигитална карта. Въвеждане на принципите за устойчиво земеделие.

Плодородието на почвите е важен и основополагащ компонент на успешното земеделие. Наличната информация и очакваната през следващите години ще позволят да се направи анализ на запасеността на почвите с макро- и микроелементи. Данните ще послужат за разработване на карта за актуалния агрохимичен статус на почвите в страната при условията на фермерско ползване. Насърчаване на прилагането на минимални и нулеви обработки на почвата. Наличната информация ще позволи оптимизирано планиране на стопанските разходи.

3. Проектиране и създаване на нови машини и инвентар за земеделски технологии

В изпълнение на изискванията на пазара, за постигане на ефективно производство и за облекчаване на физическия труд ще бъдат предложени нови машинни образци за обработка на почвата (при наклонени терени), прибиране на продукцията (от трайни насаждения, етерично-маслени и др.) и използване на растителни остатъци.

4. Разработване на средства и подходи за контрол и подобряване на растителното здраве

С въвеждане на молекулярни методи в диагностиката ще продължат системните проучвания на патогените по основни растителни видове в страната. Предвижда и разширяване на проучванията върху плевелната растителност и тестване на нови препарати. Като национални експерти в областта на растителната защита колективът на направлението ще участват в законодателната дейност и експертни комисии към МЗХГ

5. Насърчаване на биологичните производители за по-ефективно и конкурентоспособно биологично производство, съответстващо на принципите за биологично земеделие.

6. Прилагане и оптимизиране на водоспестяващи технологии в зеленчукопроизводството и полското производство.

В условията на нарастващи климатични колебания да се разработят адаптивни модели за рационално използване на водните ресурси.

7. Контрол и управление на процесите за получаване на качествена и безопасна продукция.

Използването на съвременни системи за контрол на оптималния хранителен режим ще бъде подпомагано и с препоръки за получаване на качествена продукция. Това ще бъде съпроводено с отчитане на баланса на системата почва-водо-растение. Фиторемедиация на замърсени почви. В почви с риск ще се предложат системи за контрол на безопасността на продукцията.

8. Насърчаване прилагането на добри земеделски практики за запазване и увеличаване на органичното вещество в почвата (вносяне на оборски тор, компостиране, зелено торене, заораване на растителни остатъци, използване на торф, хуминови киселини, варуване и фосфоритуване на киселите почви

9. Дисеминация на знания за почвите

Провеждане на инициативи за повишаване на осведомеността (например, конференции, публикации, обществени кампании), обучение за млади изследователи, включване на аспекти, свързани с почвите и опазването на почвите, във финансирани от ЕС информационни и образователни мероприятия,

Тези тематични направления обхващат многообразието, съществуващите традиции и достъпната научна информация. В голяма част от проектите ще се изграждат съвместни колективи с други организации. Проблемите, решавани чрез разработки в тези направления отговарят и на изискванията за устойчиво земеползване и кръгова икономика.

Приоритетите на научно- изследователската работа ще се актуализират в началото на периода. Развитието на тематичния план и разработването на нови проекти ще се провежда ежегодно в периода с по-малко трудово напрежение- ноември- февруари. В този период ще се извършват и публични отчети на планови и извънпланови проекти. През годините се предвижда възстановяване на семинарната дейност по актуални теми, академично развитие на учените и трансфер на знания и научни продукти

2. Научно-приложни разработки

Състояние към момента:

През последните години (особено през 2019-2020 г.) в Института бе пренебрегната според мен основната дейност- предлагане на практиката на работещи решения, подпомагаща устойчивото земеделие. Скъсани бяха връзките с фермерите. ИПАЗР не участва в мерки, пряко насочени към подобряване на връзката между наука- производство (мярка 16.1), подпомагане създаването на Регионални центрове, обучението на фермерите (мярка 1.1.). Като успешни могат да се отбележи продължаващото изпълнение на задълженията на Института по категоризация на земите (осигуряващи и най-висок приход към бюджета на Института),

Перспективи:

Един от основните проблеми, стоящо пред българското земеделие, е създаване на предпоставки за устойчивост. Това предполага добро познаване на състоянието и тенденциите към промени на компонентите на околната среда. В тази връзка наложилите се през последните 30 г. фермерски отношения към земята и липсата на контролиращ субординиран подход създават неясното в състоянието на почвите.

Почвените ресурси на България, притежаващи като цяло висок потенциал за продуктивни, регулаторни и буферни функции, са подложени естествено и антропогенно на деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите. Интензификацията в селскостопанското производство може да доведе до ускоряване на деградационните процеси, намаляване на биоразнообразието, до степен неблагоприятна за земеделието и околната среда.

В тази връзка ИПАЗР може да бъде полезен в провеждане на политиката за опазване и възстановяване на почвите, разписана в **ЗАКОН за почвите** Обн., ДВ, бр. 89 от 6.11.2007 г., изм., бр. 80 от 9.10.2009 г., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 92 от 22.11.2011 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.,

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с опазването на почвите и техните функции, както и тяхното устойчиво ползване и трайно възстановяване

Чл. 2. Целите на закона са: 1. предотвратяване увреждането на почвите и нарушаването на техните функции; 2. трайно запазване на функциите на почвите; 3. възстановяване на нарушените функции на почвите.

Чл. 3. Опазването, ползването и възстановяването на почвите се основават на следните принципи: 1. екосистемен и интегриран подход; 2. устойчиво ползване на почвите; 3. приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции; 4. прилагане на добри практики при ползването на почвите; 5. замърсителят плаща за причинените вреди; 6. информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им.

За изпълнението на тези задачи

Чл. 6. Министърът на земеделието и храните: 1. организира дейностите по опазването, устойчивото ползване и възстановяването на земеделските земи в съответствие с този закон, Закона за опазване на земеделските земи и Закона за защита на растенията;

В закона има и членове, задължителни за областните управители и кметовете – именно да разработват програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за областта в съответствие с националната програма по чл. 24, ал. 1 за период не по-кратък от 5 години.

ИПАЗР има такива програми, разработени за Столична община, Ловеч и др от колективи с ръководители проф. Н. Динев и проф. М. Банов.

В изпълнението на този закон ще се проведат разговори с цел оторизиране на ИПАЗР като основен изпълнител на дейностите по контрол на почвеното състояние.

Визия за ИПАЗР

България е една от малкото страни, в която няма актуална информация за запасеността с хранителни елементи и за тенденциите в промяната на агрохимичното състояние на почвите. Посочените проблеми са национално

значими и би следвало агрохимичните дейности да бъдат осъвременени и регламентирани. Агрохимични анализи се правят в различни лаборатории (Институти на ССА, университети, НИК, SGS, лаборатории в Унгария, Гърция и др. частни структури). Тази разпокъсаност не позволява сравнимост на данните и създаване на обща картина на състоянието на земеделските земи.

Мястото на Института в тези процеси е разпознаваемо.

Успешното изпълнение на целта на управлението би довело до привеждане на института в организация,

- явяващата се успешно КАТО НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ, изпълняваща функциите си на базова ИНСТИТУЦИЯ в областта на почвознанието, екологична оценка на околната среда,
- НАУЧНА ОРГАНИЗАЦИЯ, развиваща и подпомагаща съвременните процеси на управление на българското земеделие,
- БАЗОВА ОРГАНИЗАЦИЯ за оценка на риска и производството на безопасни храни.

Предложение:

- Възстановяване на методичното ръководство на агрохимичните дейности от ИПАЗР. да изпитват или разработват методи и подходи за правилно управление на употребата на минерални и органични торове.
- Формиране на регионални звена в някои университети и регионални станции чрез договори за съвместна дейност и създаване на консорциуми за агрохимична и екологична експертна помощ. Като такива може да бъдат- Русенски университет, Тракийски университет, Благоевградски университет, както и РСЗНС- Ивайло, Лом, Враца, Смолян. В тях може да се организират съвместни лаборатории за обслужване на стопаните, като чрез електронна връзка съветите и интерпретацията ще се дават от базовия отдел по препоръки и научно обслужване, който ще се изгради в Института.
- Използване на стандартизирани аналитични методи и контрол на аналитичната дейност на агрохимичните лаборатории в страната.
- Създаване на национална база с агрохимична база на почвите. При споразумения с работещите структури в страната може да се ползват налични данни.
- Препоръките на торене да се базират на единни за страната концепции и принципи, а консултантите по торене да преминават задължително обучение и сертифициране (Защо не в единен център към ИПАЗР И ССА?).
- Информацията от наблюденията дава възможност за анализи на практиките на торене, съставяне на национални и регионални баланси на хранителните елементи в земеделието, очаквани промени в агрохимичния статус на почвите, както и разработване на политики и мерки за устойчиво управление на почвеното плодородие.
- Провеждане на регулярни курсове за повишаване знанията на фермерите в областта на торенето

Предложение до Министъра на земеделието и Министъра на околната среда

Чрез възлагателни заповеди на Министъра на земеделието, храните и горите, на Председателя на Селскостопанска академия, чрез включване на Института със споразумителни договори с Министерството на Околната Среда и Водите, Министерството на регионалното развитие и др. Институтът може да бъде оторизиран на извършва:

- Контрол на производството на безопасни храни.
- контрол на решения за поддържане на растителното здраве
- Екологична оценка и контрол на компонентите на околната среда.
- Участие в структурните фондове и сътрудничество с Държавен фонд „Земеделие“

През последните години се наблюдава нараствала активност на земеделските стопани за кандидатстване и усвояване на европейските фондове за подпомагане на земеделието. Доброто партниране с Фонда е възможност за оценка и поддържане на почвата в добро стопанско и екологично състояние. Ще се проведат разговори за ролята на Института при разработването на проекти в областта на предварителната оценка и становищата за прилагане на добри практики (подобно решение е издаването на становища за изграждане на нови лозя)..

- Провеждане на срещи с представители на асоциации, сдружения, фермери и др. за запознаване с възможностите на Института, сключване на дългосрочни договори за оценка и контрол на почвеното плодородие, екологичния статус на земите и въвеждане на съвременни технологии за оползотворяване на отпадъците и затваряне на цикъла на производство. През последния месец имаме срещи с Асоциацията на фермерите, като се очаква подписване на предварителни споразумения с някои големи земеделски производители.

- Провеждане на регулярни семинари (съвместно с Българското Почвоведско Дружество, Дружеството по хумусните вещества, и други) по актуални проблеми от тематиката на Института и необходимостта от изразяване на позиции по ключови въпроси. Предлагаме формата на летни семинари и училища, ползвайки базата на Института и опита от подобни прояви в Италия, Унгария и др.

3. Лабораторна дейност

Една от основните дейности на ИПАЗР е свързана с аналитична дейност. В тази връзка трябва да се създадат условия за получаване на коректни и възпроизводими резултати

Проблем:

Провеждането на лабораторна работа изисква постигането на оптимални условия на работната среда. За целта преди 8 години бе извършено саниране и изградена система за отопление, което позволяваше

целогодишна работа на основни лаборатории. С цел икономии през последните две години бе изключено парното отопление. Това не позволи работа през зимата, а ако такава се извършваше, тя беше при температури 5-10 градуса, което несъмнено води до огромни грешка при анализите

Предлагам

Изграждане на инфраструктура за лабораторна работа. Изготвяне на списък с необходимата апаратура и използване на приходите за попълване на лабораторната база. Закупуването на често дублиращи се апарати (главно по линия на ФНИ) е неприемлива практика., Оптимизиране на условията за аналитична работа, включително и поддържането на нормална температура в лабораториите, като се ползват уредите за парно отопление. Пробите да се групират в пакети, като през зимните месеци се ползват специалисти, изпълняващи анализите.

Специфичните дейности на Института ще бъдат обединени в лаборатории, които ще бъдат на подчинение на Директора. Това ще позволи своевременното им придвижване към акредитация.

Такива са:

❖ Радиоекология и радиационни изследвания- оценка и мониторинг на радиоактивните компоненти на средата. Контрол на качеството на храните.- **референтна лаборатория** - продължаваща акредитация.

❖ Агрехимична лаборатория- изпълняване на поръчки и научни задачи, свързани с оценка на агрохимичния статус на почвите. **Необходима акредитация, като най-подходяща е по ISO 9001 (контрол на качеството).**

❖ Физико-химичен контрол на параметри на околната среда и храните- стандартизирани анализи за оценка на почвени параметри, контрол на качеството и санитарното състояние на растителна продукция и храни.

4. ПУБЛИЧНО- ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО

В действащия сега Закон за Селскостопанска академия (а и в предложенията за промени) има разписани възможности за използване на структури, позволяващи по-динамично управление на финансови приходи. Това е фиксирано в Устройствения правилник на ССА (чл.7 - Академична свобода),. Практиката през последните години показва, че използването на тези правомощия позволява на Института да участва в конкурси с партниращи фирми. Пример за такъв успех е спечелването на обществена поръчка от ИАОС- МОСВ „**Описание на полигоните и почвените профили на пунктовете от мониторинговата мрежа по I ниво за оценка на качеството на почвите**” и **2011-2013- Методика за трансформиране на механичния състав на почвите по Качински според изискванията на ISO – FAO-** създаване на консорциум с предмет на дейност, съвпадащ с предмета на обществената поръчка, и срок на действие до завършване изпълнението на същата.

Възможности за участие в обществени поръчки по сходни тематики имат и трите професионални дружества, локализирани в Института- Почвоведство дружество, Дружество по хумусните вещества и Дружеството по обработки на почвите.. Утвърдена практика през последните години позволява съвместното участие на ИПАЗР и дружествата за конкретни теми.

5. РАЗВИТИЕ НА КАДРОВАТА ДЕЙНОСТ

Научният съвет е органът, който определя научната кадрова политика. Съобразно решенията на научния съвет ще продължи разкриването на докторантури и процедури за хабилизация. Това приоритетно трябва да бъде съобразено с влошаващата се тематична структура на Института, което налага включване на млади учени в научни области, характерни за ИПАЗР- агрохимия, системи на земеделие, механизация и др..

В Института има сравнително голям процент главни асистенти, които се готвят за хабилизация. Проблем представлява сравнително честото коригиране на критериите. Припознаването на списание „Почвознание, агрохимия и екология“ каро реферирано в базата WoS- CABI ще подпомогне покпиване на някои от критериите.

Проблем в Института е неучастието на младите учени в младежките сесии на Фонда за научни изследвания. В тази връзка ще бъдат обсъдени начини за подпомагане на разработката на проекти от колеги с опит, което ще създаде приемственост в знанията и уменията.

V. Времева програма за работа през периода 2021-2024 г.

Ключови етапи, които изискват особено бърза реакция и ще позволят адаптивност на институтските разработки към международните програми, са:

1	Анализ на състоянието на Института. Проблеми и перспективи.
2	Разработване на детайлизиран план- график за дейностите през годината - планиране на открити дни, участие в национални изложения
3	Разработване и изпълнение на научно-изследователски проекти;
4	Организиране на срещи с браншови организации. Обмен на информация от взаимен интерес. Разработване на общи мерки.
5	Осигуряване на възможности за повишаване на квалификацията на служители; разработка на програми за обмен и обучение в национални и международни научно-образователни структури; усъвършенстване на политиката за подкрепа на младите учени; въвеждане на демонстрационни и нагледни практически модули и др
6	Организиране на изнесени семинари в различни регионални структури в зависимост от очакваната перспективност и проявения интерес.
7	Въвеждане на интерактивна комуникация с цел консултации, популяризиране на ползите от обучението, организиране на конференции, разработване на съвместни проекти и др.
8	Проучване на възможностите за въвеждане на дистанционна форма на обучение Изграждане на мрежа за дистанционно обучение Разработване на програми за обучение

9	Трансфер на знания и научни продукти.
10	Академично развитие на учените
11	Десиминация на практически съвети, знания и нови перспективи
12	Планиране на дейности в опитните полета, реализация на продукцията
13	Възможности за осъвременяване и надграждане на настоящата инфраструктура със съвременна, прецизна, високотехнологична апаратура.
14	Реконструиране на сградния фонд- при необходимост
15	Разработване на програми за управление на почвите (по общини и области), планове за преодоляване на деградационни процеси, участие в мерки на МЗХГ и Фонд „Земеделие“ и зр.

година	2021		2022		2023		2024	
месец	1-6	7-12	1-6	7-12	1-6	7-12	1-6	7-12
дейност								
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

VI-. Информационно осигуряване

Оптимизиране на условията за електронно управление на документацията в Института. Ще бъдат ползвани възможностите на разработения сайт на Института за дистанционна комуникация с партньорски структури и фермери. Осигуряване на достъпна информация за услуги на Института, създаване на електронни протоколи за отчет на проби и даване на препоръки. С цел повишаване на информираността на колектива ще бъде издаван веднъж седмично информационен бюлетин. В него се вписват предстоящи срещи на членове на колектива или отчети за проведени такива, новости, свързани с тематиката на Института (изложения, конференции, проекти и др.). Ще бъдат вписвани и командировките на учените в чужбина, като се очаква особено от дългосрочните командировки отчет пред разширен свет на секцията.

VII. Производствена и стопанска дейност

В опитните полета на Института ще продължи съвместната дейност с коректните партньори, поддържащи почвеното плодородие. Включването на Института в национални и международни проекти ще позволи ангажиране на част от полетата в изпитване на нови форми торове, компости, растителни видове и т.н. Ще продължи получаването на регулярна информация за добиви и качество на продукцията от опитните площи. Институтът ще се ангажира в изработването на примерни карти за сеитбообръщения. При стартиране на агрохимичния мониторинг и актуализиране на моделите за даване на препоръки за торене полетата ще бъдат първите обслужени участъци.

Използвайки опитната база на Института, трябва да се да се проучат възможностите за полско производство на интензивни култури (или семепроизводство) на територията на ОБ Божурище, Цалапица и Челопечене (като начало в по-малък обем). Целта е да се реализират от малка площ по-големи приходи, с цел подпомагане извеждането на опити по научната програма на Института..

VIII. ФИНАНСИРАНЕ НА ИПАЗР „Н. ПУШКАРОВ”

ИПАЗР “Н. Пушкиров” е юридическо лице и второстепенен разпоредител на бюджетни средства. Финансирането на Института се осъществява чрез утвърден бюджет от ССА, който е първостепенен разпоредител и получава средства от МЗХГ. Всяка година ССА изготвя и спуска на Институтите от системата финансови бюджети съгласно принципите на разпределение, приети от Управителния съвет на ССА.

През 2019 г. е отпусната субсидия от 2 963 326 лв при очаквани 558 714 лв собствени приходи.

Институтът може да въздейства върху собствени приходи, които за годината са

Структура на собствените приходи /вкл. субсидии и трансфери/	Общо Института
Наем сгради	377087
Договори с МОН	372733
Анализи, консулт., услуги	215973
Договори в страната	172125
ДФЗ	116158
Приходи в ОП	65384
Договори с чужбина	8566
Др. приходи	7158
Общо към 31.12.2019 г.	1335184

Необходимо е да се отбележи, че огромната част от приходите от анализи се реализират от договори на Референтната лаборатория по радиоекология и изотопни изследвания.

По отношение на приходите от договори с МОН реалните средства, които постъпват в ИПАЗР за общоинститутски дейности не надвишават 8400 лв (7%) периода на договора- 3-4 години.. Останалите средства се разпределят от ръководителя на проекта по одобрени пера. Въведената пред последната година със заповед инициатива да се заплащат на агрохимическата лаборатория анализи, които могат да се извършват от членовете на колектива, са една порочна практика, което води да клиширани резултати и не позволява разработването на методологически алтернативи.. И в крайна сметка каква е ролята на ИПАЗР като базова организация?

ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНАТА ПРОГРАМА.

Определено може да се каже, че ССА не финансира пряко научните проекти на Института. Финансирането на научната програма от страна на ССА става индиректно чрез заплащане на общите разходи на Института за работни заплати и стипендии и други разходи.

Проекти от научната програма на Института се изпълняват чрез обработка и анализиране на натрупани досега данни или съпътстващо с изпълнението на сключени договори с външни възложители, които са подсигурени с реални средства. По този начин, тези от ръководителите на научни проекти, които са и ръководители на договори в страната, имат възможност да отделят средства и за изпълнение на научните проекти – командировки, химикали, анализи, материали и др.

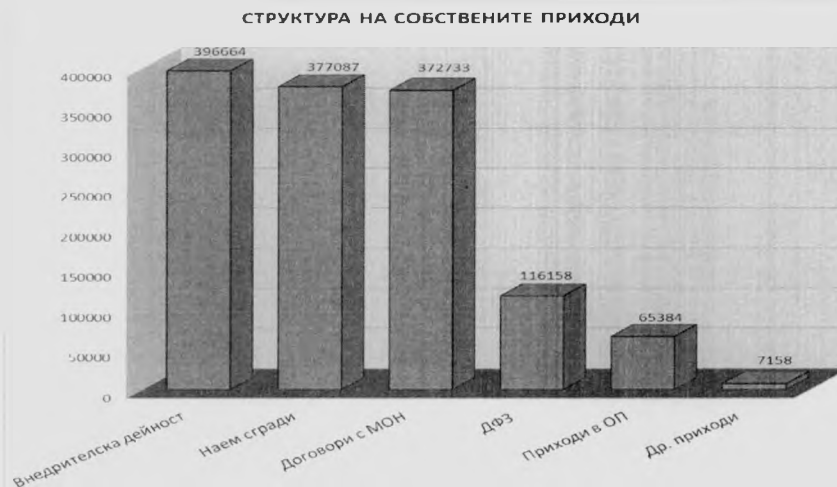
ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНО ПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ.

Финансирането става изцяло въз основа на средства, постъпили от сключени договори с външни възложители. Те могат да се обособят както следва:

- проекти чрез конкурси, проведени от МОН
- договори с възложители от страната
- приходи от агрохимическо обслужване и категоризации
- международни договори.

СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ

Следващите по икономическо значение за Института са приходите от наем на сграден фонд и наем техника. Тези приходи са втори по обем след приходите по договорни задачи. Характерно за тях е, че за тяхното получаване няма необходимост от влагане на средства т. е. това са чисти приходи.

ФИНАНСИРАНЕ НА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНО ПРОИЗВОДСТВЕНАТА ДЕЙНОСТ.

Финансирането се осъществява благодарение на сключените договори за съвместна дейност в Опитните бази на Института. Практиката на сключване на тези договори се наложи от 2001 г. насам поради рязкото свиване на финансирането на Института и наложените драстични съкращения. Юридическите справки показаха, че като единствен начин за съхранение и опазване на имуществото в Опитни полета, които се обезлюдиха, е сключването на договори за съвместна дейности и за наем на техника.

Институтът кандидатства пред фонд „Земеделие“ за преки плащания на площ. Фактът, че преките плащания не се задържат нито от МЗХ, нито от ССА, прави възможно използването на тези средства в самите опитни бази.

От опитните бази се получава неголямо количество селскостопанска продукция, главно като съпътстваща на опитно- експерименталната дейност.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ФИНАНСИРАНЕТО НА ИНСТИТУТА.

В разработени от счетоводния отдел материали се очертава структурата на собствените приходи на Института към момента. Ясно се забелязва, че най-голямо икономическо значение и най- перспективно като източник за средства са приходите от договори в страната (договори по рекултивации, категоризации) и радиоекологична експертиза, докато дейностите по агрохимическо обслужване и консултации на земеделските производители представляват сравнително малка част, което трябва категорично да се промени. Това показва, дейността на Института, извършванана от малка група учени, е категорично насочена към внедряване на научните постижения в практиката на земеделието у нас и подобряване на плодородието на почвите.. Същевременно е факт, че все по-малко е търсенето на Института от външните възложители. Това се дължи най-вече на липсата на достатъчно стойности и актуални за нивото на земеделие научни продукти, предлагани на фермери и организации. Необходимо е да изправим глави и и погледнем, че голяма част от фермерите имат много по-модерно и съвременно оборудване и технологии. Непознаването на нивото на пазара води до решаване на проблеми,

формулирани като фундаментални без възможност за приложение в практиката. А Институтът е бил финансово добре само при тясна връзка с практиката.

За подобряване на финансовото състояние още през първата година ще се предприема дейности по някои инициативи:

- Използване на електронната страница на Института, средствата за масова информация, специализираните работни съвещания на фермерските асоциации, изложението АГРА и др. за популяризиране на възможностите за съвместни действия и предлагане на услуги от Института.
- Среци с ръководствата на МЗХГ, МОСВ и др. за прецизиране на възможни стъпки за прилагане на законите разпоредби, касаещи Закона за почвите, Националната програма за почвите.
- Стартиране на актуализирана агрохимическа оценка на почвите, като ще се ползват данни за опитните полета на Института, както и колаборация със земеделските институти. Създаването на агрохимическа карта ще подпомогне МЗХГ при предприемане на политически действия за подпомагане на агросектора, хранителния баланс и нивата на почвеното органично вещество. Това корилира с регулирането на въглеродните емисии и намаляването на ефектите от климатичните промени.
- Извършване на експертна оценка за съдържание на пестициди и вредни вещества.
- На НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ще бъде предложено изпълнението на изискванията за разработване на планове за управление на почвите.
- Продължаващо участие на членове на колектива в експертни комисии по рекултивация на депа и терени, категоризации и др..
- Активно участие на Института в национални програми.

Наличието на повече собствени приходи на разположение на работните колективи в Института за изпълнение на договорни задачи, ще доведе и до възможност за съпътстващо финансиране на немалка част от научноизследователската дейност на Института.

Имайки предвид възможността за диференциране на възнаграждението на колектива, е спешно необходимо да се изработят правила за стимулиране на служителите на Института да участват в разработването на договорни задачи и приноси за повишаване на научния капацитет на организацията.